

2. Індекси фізичного обсягу обороту роздрібної торгівлі у 2019 році. Експрес випуск. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua

3. Загальні тенденції тіньової економіки в Україні у 2018 році. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/Мои%20документы/Shadow_2018.pdf

4. Проект Закону про Загальнодержавну програму розвитку конкуренції в Україні на 2014-2024 роки, №3406 від 10.10.2013. Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=3406&skl=8

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку внутрішньої торгівлі на період до 2012 року» 24 червня 2009 р. №632. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/632-2009-%D0%BF>

УДК 330.34:332. 14

ФІНАНСОВА САМОДОСТАТНІСТЬ РЕГІОНУ ЯК ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОЛІТИКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Савчин І. З.

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: savshin.i@gmail.com*

Питання формування політики економічного розвитку регіонів – питання надзвичайно актуальне. Особливо, якщо зважати на мінливість умов і чинників економічного розвитку.

Основна мета – балансування та стимулювання економічного розвитку регіонів. Основою для здійснення політики, як і раніше, є регіональні відмінності за умови її продуманості, структурованості й економічної ефективності . Невирішеними на сьогодні залишаються питання, щодо ключових умов підвищення ефективності регіональної політики, ідентифікації та систематизації інструментів, що сприятимуть такому підвищенню ефективності.

Визначимоумови та інструменти здійснення ефективної регіональної політики на основі моніторингу економічного розвитку регіонів України за напрямками «фінансова самодостатність».

Досліджуючи якість та ефективність регіональної політики України, доцільно зосереджувати увагу на двох основних чинниках.

Перший – залежність від регіональної політики Європейського союзу (ЄС). Адже від регіональної політики ЄС залежить сутність і основні напрямки української регіональної політики зокрема, зважаючи на процес інтеграції країни. Крім того, під час формування регіональної політики на

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах»

рівні ЄС пріоритети і напрями регіональної політики так чи інакше визначаються європейською бюрократією. [1]

Це вимагає від національних управлінців приймати рішення відповідно до визначених цілей, водночас даючи змогу враховувати соціально-економічну специфіку регіонів під час формування індивідуальних стратегій і програм їхнього розвитку.

Другим чинник – реальні проблеми економічного розвитку регіонів. Їх, власне, вирішують за допомогою інструментів політики економічного розвитку регіонів. До таких проблем належать: низький рівень придатності основних засобів, неефективна структура зайнятості, низький рівень технічного прогресу, недостатній розвиток людського капіталу, слабкість агломерацій (регіонів).

Результати моніторингу розвитку регіонів України за 2019 р. за напрямом «фінансова самодостатність» подано в табл. 1.

Таблиця 1

Результати моніторингу розвитку регіонів України за напрямом «фінансова самодостатність», 2019 р.

Регіони	Місце регіону за напрямом	Місце регіону за показниками напрямку			
		1	2	3	4
м. Київ	1	6	1	1	19
Київська	2	9	3	2-3	9
Харківська	3	16	6-7	4-5	2
Чернівецька	4	3	23	16-21	4
Херсонська	5	7	19-20	22-24	3
Закарпатська	6	4	24-25	10-15	7
Вінницька	7	12	14-17	10-15	6
Дніпропетровська	8	23	2	2-3	15
Тернопільська	9	5	24-25	22-24	8
Волинська	10	1	19-20	10-15	21
Рівненська	11	19	21-22	16-21	5
Львівська	12	2	9-10	6-9	23
Черкаська	13	14	9-10	16-21	12
Луганська	14	24	14-17	6-9	1
Сумська	15	20	13	16-21	10
Чернігівська	16	11	14-17	25	11
Миколаївська	17	13	11-12	10-15	14
Запорізька	18	17	5	6-9	22
Кіровоградська	19	22	11-12	22-24	13
Полтавська	20	21	4	10-15	20
Житомирська	21	15	14-17	16-21	16
Одеська	22	8	6-7	4-5	25
Хмельницька	23	10	18	16-21	18
Івано-	24	18	21-22	10-15	17

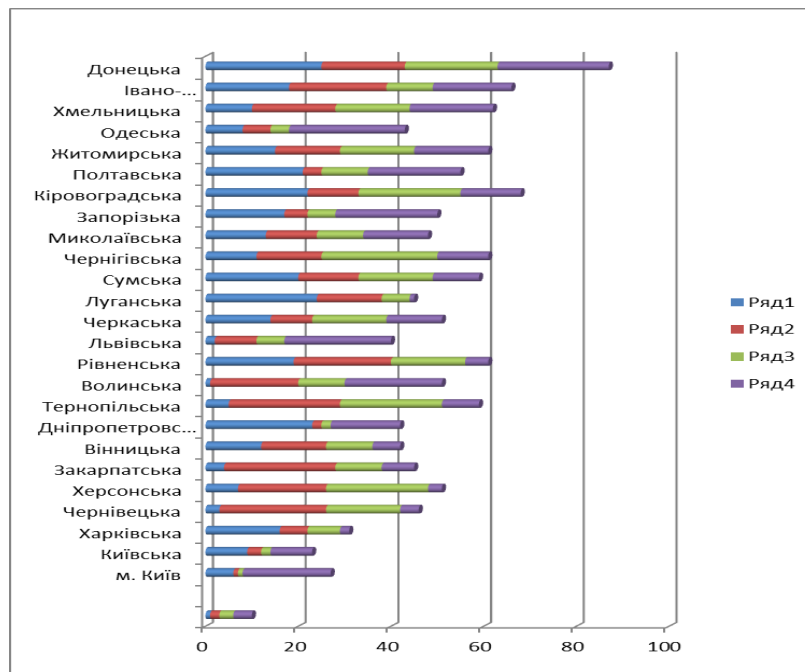
Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах»

Регіони	Місце регіону за напрямом	Місце регіону за показниками напрямку			
		1	2	3	4
Франківська					
Донецька	25	25	8	6-9	24

Примітки: Показники напрямку: 1 – темп зростання (зменшення) доходів місцевих бюджетів (без трансфертів), % до попереднього року; 2 – доходи місцевих бюджетів (без трансфертів) у розрахунку на 1 ос., тис. грн.; 3 – капітальні видатки місцевих бюджетів (без трансфертів з державного бюджету) у розрахунку на 1 ос., тис. грн.; 4 – темп зростання (зменшення) податкового боргу за грошовими зобов'язаннями платників податків без урахування податкового боргу платників податків, які перебувають у процедурах банкрутства або щодо яких судом прийнято рішення (постанову) про зупинення провадження у справі, % до початку року.

Джерело: сформовано автором за даними [3]

Результати моніторингу продемонстровано діаграмою (рис. 1)

Рис. 1 Фінансова самодостатність регіонів України (результат моніторингу 2018 року).

Тому необхідне використання основних інструментів регіональної політики конвергентного розвитку регіонів країни. А саме:

- субсидій і грантів слаборозвиненим регіонам (для реалізації великих інвестиційних проектів і розвитку інфраструктури);
- податкове стимулювання для підвищення інвестиційної привабливості слаборозвинених регіонів;
- фінансової підтримки для покриття витрат на перенесення діяльності підприємств і установ з високо розвинених регіонів у слаборозвинені регіони. [2]

Проте, зважаючи на їх слабку ефективність, необхідне застосування об'єктивних показників або їхніх поєднань, що дають змогу виявляти регіони, що, відповідно до заданих параметрів, зможуть ефективно використати отримані асигнування.

Список використаних джерел:

1. Лучик С. Д., Лучик В. Є. Розвиток регіональних ринків праці як індикатор ефективності державної регіональної політики. *Університетські наукові записки*. 2011. № 4. С. 485–491.

2.. Савчин І.З. Дослідження ефективності регіональної політики в Україні. *Науковий диспут: питання економіки та фінансів*: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 28 грудня 2016 р., м. Київ. С. 67-71.

3. Савчин І. З. Оцінювання й аналізування конвергенції : дис. канд. ек. наук : 08.00.05. Івано-Франківськ, 2017. 164 с.

4. Державна служба статистики України. www.ukrstat.gov.ua (дата звернення 29.03.2018 р.)

УДК 332.14

**РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКИ В
УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕФОРМИ АДМІНІСТРАТИВНО-
ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ**

Сімків Л. Є.

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
simkivlilya@gmail.com*

Ефективність регіональної економічної політики визначається обґрунтованістю прийнятих рішень, як на етапі її формування, так і на етапі реалізації. Ця політика повинна бути гнучкою та дієвою, здатною модернізуватися відповідно до існуючих умов, зміни цілей, завдань та принципів регіонального розвитку.

Головні цілі регіональної політики характеризують дві сторони регіонального розвитку. Мова йде про економічну ефективність та соціальну справедливість. Економічна ефективність вимагає економічно раціонального розподілу виробництва на території і використання виробничого потенціалу кожного регіону з метою забезпечення загальнонаціонального добробуту. В свою чергу, соціальна справедливість вимагає такого територіального розподілу економічної діяльності, при якому мешканці всіх регіонів мають рівні можливості для досягнення (забезпечення) належного життєвого рівня.

Це посилює суперечність між національними (зростання і ефективність) і регіональними (рівність) інтересами. На практиці ця суперечність вирішується досить просто, оскільки на кожному конкретному етапі